

DRUŠTVENE VESTI

Skozi današnje dni . . .

Fr. Tanjšek, Št. Andraž.

Težka je naša pot skozi življenje. Vodi nas skozi morje skrbi in težav, skozi jezero zmot in prevar. Na obzorju se kopičijo grozeči oblaki, od katerih nam preti nevarnost. Vse večja nezadovoljnost vlada v svetu; nezadovoljni smo z današnjim načinom življenja, s sedanjim družabnim redom. Napredujoča kultura ne donša zaželjene sreče, ker se vedno bolj oddaljuje od svoje prave podlage, od narave. Zato pa velja opomin: Nazaj k naravi! Nazaj k preprostosti, nazaj k častitljivim tradicijam našega slovenskega ljudstva!

V prirodi nam pravo veselje življenje krepil! Poglejmo našega kmeta! Ostal je zvest svojim očetom, zvest skozi rodove podedovanim tradicijam. Živi in dela v prirodi; njemu je božja narava vcepila v dušo plemenita čustva; vzgojila mu je ljubezen in spoštovanje do soljudi. Ne pozna sebičnosti in koristolovstva, marveč se do skrajnosti žrtvuje za blagor skupnosti. Niso ga premamile dvomljive dobrine današnje laži-prosvete in kulture, ni ga pokvarilo težko vzdušje mestnih razvad in grehot. Preprost je v obleki in obnašanju, zmeren v jedi in pijači, spremen in ponižen v javnem življenju. Nikdar ni šilil v ospredje, nikoli in nikjer ni povzdigoval lastne osebe. Živi edino svojemu domu, vsega se je posvetil svoji zemlji. Z veseljem in ljubeznijo v srcu obdeluje polje in vinograd, v delu išče razvedrila, z delom si utrjuje zdravje in moč. Vso skrb obrača v to, da bi se njegov dom in grunt še lepše razvil, da bi zemlja njemu in drugim dovolj živela dala. Takšen je naš kmet. Priroda ga je s pomočjo božje milosti, ki ji je Evharistija glavni vir, izoblikovala v

nepokvarjen in plemenit značaj ter mu dala čutečo dušo, ki se zaveda, da je vse delo zaman, če ni blagoslova od zgoraj. Četudi je težka pot skozi današnje dni, njemu vendar vdanost z obraza žari.

*

Prosvetna zveza v Mariboru. Pripravljalni odbor za ustanovitev društva »Prosvetna zveza v Mariboru« je vložil pri pristojni državni oblasti nova pravila Prosvetne zveze. Banska uprava dravske banovine je zahtevala popravke v nekaterih točkah predloženih pravil. Pripravljalni odbor je te popravke izvršil v zahtevanem smislu ter pravila zopet poslal banski upravi, ki pa je prošnjo odbila. — Zoper odločbo bana dr. Puca se vložila pritožba na ministrstvo za notranje posle.

*

DVE VELIČASTNI EVHARISTIČNI MANIFESTACIJI NAŠIH FANTOV.

Na dveh lepih in uspešnih fantovskih taborih so pokazali naši fantje svojo zvestobo do katoliških načel in heomajno ljubezen do svete Evharistije. Jasno in določno so izpovedali, da mora biti odslej sv. Rešnje Telo središče in žarišče vsega fantovskega hotenja in mišljenja. Pri Sv. Tomažu nad Vojnikom je bilo zbranih okoli 1000 fantov. V veličastni procesiji se je pomikalo na hrib Sv. Tomaža, kjer so fantje prejšnji dan postavili do 20 metrov visoka mlaja, okoli 600 fantov. Strumne in navdušenja polne so bile fantovske vrste. Čudili smo se, ko smo videli to samozavest in odločen nastop. Na čelu spreveda je svirala trnoveljska godba, za njo pa fantovski prapori. Zunaj na prostem je bil pred cerkvijo postavljen oltar in govorniški oder. Pridigal je zastopnik prevzvišenega nadpastirja mil. g. kanonik dr. Zagar iz Maribora, kateri je tudi daroval sv. mašo, ob asistenci gg. kaplana Pušnjaka in superiorja lazaristov Flisa. Po sv. maši je bilo manifestacijsko zborovanje, katerega je vodil novocerkovski g. dekan Pavel Zagar. Slavnostni govornik je bil g. Mirko Geratič, ki je govoril o življenju s Cerkvijo in

o poglobitvi verskega življenja potom sv. Evharistije. Za njim so še govorili tudi zastopniki fantov iz posameznih župnij in domači župnik gospod Lasbajer. Po končani proslavi so se fantovske vrste zopet strnile v povorke ter z godbo odšle k župni cerkvi, kjer je bil razhod. Binkoštni pondeljek je bil vsekakor za fante iz novocerkovske dekanije, zlasti še za vojniške fante, ki so prevzeli organizacijo prireditve v svoje roke, imeniten dan, ko se je pokazala strnjnost fantov in pa njihova zavednost v najlepši luči. — Na trojiško nedeljo pa so se zbrali fante iz gornjegrajske dekanije v Nazarjih, da tudi oni povdarijo ljubezen do Evharističnega Kralja. Nad 600 fantov se je zbralo iz cele dekanije.

Lepo je bilo videti fante, ko so šli v procesiji, med petjem lavretanskih litanij, med slovesnim zvonjenjem in pokanjem topičev v cerkev Matere božje. Pridigo je imel kaplan Nace Paluc iz Ljubnega. Sv. mašo je daroval ob asistenci p. Konstantina in kaplana Paluca domači župnik p. Kerubin Tušek. Med mašo so dovršeno peli moški zbori savpevskega okrožja pod vodstvom organista iz Mozirja. Po maši se je do 1000 glava množica strnila pred cerkvijo. Zborovanje je otvoril tajnik dekanijskega vodstva Miklič ter podal besedo podpredsedniku škofijskega vodstva FKA Mirku Geratiču iz Maribora, ki je govoril o sv. Evharistiji kot najuspešnejšem sredstvu za poglobitev verskega življenja. Za njim je govoril akademik Ciril Žebot o delu mladine v Katoliški akciji. Zborovanje sta pozdravila še kaplan Paluc in zastopnik šm helških fantov. S pesmijo »Povsod Boga« se je ta manifestacija končala. — Popoldne pa so še imeli svojo evharistično slavnost mozirski fantje. Postavili so 12 m visok evharistični križ, ki se ponosno dviga na Brecljevem hribu nad Mozirjem. Križ je blagoslovil domači gospod župnik Krošelj ob asistenci p. Konstantina. Po govoru domačega gospoda župnika sta še govorila akademik Ciril Žebot in Mirko Geratič. Gornjesavinjska in Zadrecška dolina se je tako dostojno pripravila na evharistični kongres. Dal Bog, da bi ta zborovanja obrodila trajen uspeh ter vso moško mladino združila okrog evharističnega oltarja!

liji naletimo na stavbe termitov (posebna vrsta mravelj), ki so visoke 7 m, graditelj pa je dolg 3 mm. Ob reki Kongo v Afriki so termitske stavbe, ki segajo v višino 12 m, zidarji teh gradov so dolgi 5 mm.

Stare natakariče.

V mestu Broumov na Čehoslovaškem je izšla naredba, po kateri morajo biti stare natakariče najmanj 50 let.

Znameniti egipčanski labirint.

katerega so prištevili v starodavnih časih k sedmim svetovnim čudesom, je bil neke vrste tempeljska stavba z 27 dvorišči. Starogrški zgodovinar Herodot opisuje ta labirint in pravi, da je ob-

zbira vsa poročila o nevihtah, je priznal, da sta omenjeni dan popoldne dve silno hudi nevihti hiteli čez Visovlje in Slov. Bistrico in na svojem potu povsod sipali točo, le tukaj ne, kjer smo pridno in neprenehoma streljali. Tu moram opozarjati, da ob viharjih dnevih, kar je gotovo že vsak opazil, za prvo nevihto prihaja druga in tretja in še več, torej se ne sme po odbiti prvi nevarnosti ponehati s streljanjem. Dne 24. julija 1899 sem od 7. ure zjutraj do polnoči naštel 12 neviht in smo morali skoraj ves čas streljati. — V ptujskem okraju je kakih 60 strelišč, okoli Radgone 30, koliko v drugih krajih, poročevalec ni izvedel. Iz vseh krajev pa, kjer so strelišča, se mu je naznanjalo, da jih toča ni zadela.

Potem so poročali Italijani iz raznih krajev, da je okoli Beneškega 740, po Lombardiji 570, v Piemontu 440 strelišč, pa tudi drugod po zgornji Italiji jih je več sto. Vsi brez izjeme so priznali, da so se s streljanjem ubranili toče. Shod je potem izrekel, da so uspehi streljanja proti toči tako ugodni, da se bo tem potom moglo zabraniti vsako točo. Toda topiči ali možnarji ne smejo biti premajhni in tudi železnice, skozi katero se strelja, ne sme biti prekratka.

2. Kaj pravijo učenjaki.

Gotovo čudno, da, neverjetno je, da tisti učenjaki, ki so nalašč za to nastavljeni, da opazujejo vremenske izpremembe, še zdaj prav ne vedo, zakaj in kako se dela toča v oblakih. Eni pripisujejo to silnemu viharju, ki nad oblaki drvi in povzroča, da vodne kapljice, iz katerih obstoje oblaki, shlape, pri čemur toliko toplote porabijo, da nastane mrz pod ničlo termometra. Torej zmrznejo kapljice v oblakih, ležečih pod viharjem, in padajo kot toča na zemljo. Drugi menijo, da povzročajo točo električni toki; tretji trdijo, da pri toči stoje najvišji oblaki tako visoko (3000—6000 m), da so kapljice v njih že zmrznjene, sicer le drobne, ko pšeno. Kadar pa to pšeno začne padati, zmrzuje v spodnjih oblakih zmiraj več vode okoli teh zrn in pade več ali manj debela toča. Da bi oblaki pri nevihtah res stali tako visoko, temu moramo oporekati. Kdor je kedaj stal na kaki višji gori, le 1500—2000 m visoki, in je slučajno videl, kako pod njegovimi nogami razsaja nevihta, bo priznal, da so najnevarnejši oblaki le 800—1500 m visoko.

Jaz vidim n. pr. od svoje hiše Konjiške gore in Boč nad Poljčanami ter sem se dostikrat prepričal,

St. Ilj pri Velenju je slavil v nedeljo dne 16. junija lep fantovski praznik: blagoslovljen je bil prapor FKA. Pred župniščem je Pepca Vranjak v imenu šentiljskih mladenk slovesno izročila prapor fantom s tem-le pomembnim nagovorom: »Sprejmite, spoštovani fantje KA v St. Ilju, novi prapor, katerega vam izročam v imenu deklet. Čuvajte ga kot bojno znamenje viteštva Kristusovega, da gre od roda do roda poštenih krščanskih fantov v St. Ilju čist in neomadeževan, da bo v slavo in čast Kristusa Kralja, pa tudi v slavo in čast šentiljskih fantov. Prapor je sprejel predsednik FKA Ivan Prodrik; tajnik FKA J. Kos pa je izrekel mladenkam zahvalo: »Z globoko hvaležnostjo sprejmemo novi prapor in obljubimo, da hočemo biti zvesti vitezi Kristusu. Braniti hočemo z besedo in življenjem čast in slavo Kristusa Kralja; braniti in spoštovati pa tudi čast in dobro ime poštenih krščanskih deklet! Kakor nam Bog pomagaj in Mati Marija!« Ko so domači pevci zapeli pesem »Naš prapor«, je spreved, na čelu 26 mladenk-botric, spremljal prapor v cerkev. Prapor je blagoslovil g. Marko Kranjc, ki je v nagovoru ob vzgledih mladeničev-junakov iz mučeniških dob krščanstva razložil verska znamenja prapora: križ (vera) in solnce (Evharistija). Po cerkveni slovesnosti je bil v Društvenem domu tečaj, ki se ga je udeležilo okrog 150 fan-

tov in mož. Popoldne so fantje vprizorili igro »Jezični dohtar«. Prireditelj so z izbranimi pesmimi otvorili domači, zaključili pa šentjanžki pevci. Vso prireditev za kljub vsemu bolehanju tako lepo organiziral in vodil g. župnik in duhovni svetovalec Schreiner. Bog mu ves trud za našo mladino poplačaj s skorajšnjo popolno ozdravitvijo!

Sv. Andraž pri Velenju, Katoliško prosvetno društvo v Sv. Andražu priredi v nedeljo dne 30. junija v tukajšnjem Društvenem domu veseloigro v treh dejanjih »Davek na samce« in burko v 1 dejanju »Ne kliči vraga«. Domači pevski zbor zapoje par lepih pesmi. K prireditvi vpljudno vabimo, da nas posetite domačini kakor tudi sosede, da preživite prav veselih uric med nami. Začetek ob treh popoldne.

Gomilsko-Sv. Jurij ob Taboru. Zelo lepo prireditev sta nam letos pripravila cerkvena pevska zbora Sv. Jurij ob Taboru in Gomilsko. Bila sta to lepo uspela pevska nastopa posameznih in skupnih zborov. Prvi nastop se je vršil pri Sv. Juriju ob Taboru, v novem Kat. domu. Domači pevski zbor je pod vodstvom organista g. Ulaga odpel devet pesmi. Zbor je sestavljen iz samih mladih moči in se pod vodstvom lepo razvija in spopolnuje. Ima izvrstne soprane, lepo sočne alte in tudi tenor in bas je prav lepo zastopan. Vidi se, da imajo strogo disciplino, ker ubogajo pevovodja kar

na najmanjši migljaj. Izmed vseh devetih pesmi je najbolj ugajala šaljiva: »Dobra žena« in Vodopivčev »Prstan«, katera je gotovo zahtevala veliko truda in vaje. Videlo se je, da so se pevci in g. pevovodja zelo potrudili in jim gre vsekakor priznanje. Zbor iz Gomilske je nastopil pod vodstvom g. Mavčeca s petimi pesmimi. Peli so tudi zelo lepo in ubrano, kljub temu, da so pod sedanjim vodstvom šele kratko dobo. Imajo zelo dobre basiste. Zbor sestoji iz večine mladih moči in se že dalj časa udeležuje pri cerkvenem petju. Izmed pesmi, ki so jih odpeli, je najbolj užgala »Potrkan plés«. Zbor dobro sledi pevovodji in je precej dobro upet. Za zaključek sta nam oba zbora skupno zapela pod vodstvom g. Ulaga še tri pesmi. Isti koncert z malimi spremembami se je meseca junija ponovil v Gomilskem v gasilskem domu. Koncert je tudi v Gomilskem dobro izpadel. Obema cerkvenima pevskega zboroma smo za lepo prireditev prav hvaležni in želimo, da bi se kaj kmalu zopet videli v pevski dvorani.

Ne veste, kaj bi predavali ljudem? Naročite si knjižice »Slovenskega gospodarja« in povejte posebno mladini tudi kaj praktičnega. Radevolje sprejmemo tudi predloge, kake knjižice naj bi še izdali za vašo društvena predavanja gospodarskega značaja.

Odprta noč in dan so groba vrata

St. Peter pri Mariboru. V Trčovi je umrla po daljši boleznii bivša posestnica Klotjčnik Marija. Naj v miru počiva!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Bridka smrtna kosa je v minulih treh mesecih tekočega leta neizprošno kosila v jurjevski fari, posebno pa še v bivši občini Kraljevci. Pri eni hiši dve smrtni žrtvi. Umrla je Matilda Kukovec, vrta Matijina družbenica, stara komaj 16 let. Za njo je šla v večnost skrbna, marljiva in pobožna gospodinja in mamica Neža Kukovec v 48. letu svoje starosti. Svojo bolezen jetiko je več

let z boguvdano potrpežljivostjo prenašala, dokler ni dne 7. junija mirno v Gospodu zaspala. Prav goreče sta prosili ljubega Boga, da bi njima še podelil zdravje, da bi videli sina in brateca Alfonza stati pred oltarjem in darovati prvo sv. mašo. Pa ta želja nima ni bila izpolnjena. Pokojna je rada pristopala k mizi Gospodovi, dokler je mogla, in zato je njej tudi pred zadnjo uro bil Gospod milostljiv. Pogreb se je vršil v sredo ob ogromni udeležbi ljudstva. Pri odprtem grobu je spregovoril gospod župnik tolažiljive poslovilne

besede. Domači pevski zbor je zapel v slovo: »Blagor mu«. Žalujočemu možu, očetu, sinom in hčeri naše iskreno sožalje;

Ljubečna pri Celju. Naše drage Pepce Šolinc ni več med živimi. V nedeljo dne 9. jun. je prenehalo biti njeno srce, umrla je na jetiki v 31. letu starosti, šla je za svojima dvema bratoma. Dekleta so jo hodila kropiti in so ji prinašala cvetja in vencev, da je vse duhtelo od vonja. Belo oblečena dekleta so ponesla njene zemeljske ostanke na vojniško pokopališče. Naj v miru počiva!

da se oblaki pri nevihtah dotikajo vrhov teh gor, ki so le 900—1000 m visoke; včasih se oblaki še nižje privlečejo. Ko je leta 1895 dne 7. junija toča hudo potokla pohorske vinograde nad Slov. Bistrico, so v spodnjih krajih opazovali, da so se oblaki vlekli po sredini Pohorja tako, da so se videli nad njimi pohorski vrhovi, ki so le do 1500 m visoki.

Taka razmotrivanja so zaradi tega važna, ker se je glavni ugovor proti streljanju glasil, da le-to ne more vplivati na oblake, ker previsoko stoje in pretresanje zraka po strelu ne more segati do njih. Leta 1897 je bila dunajska vlada poslala semkaj dva učenjaka, da pregledata naše strelne naprave in izrečeta svoje mnenje. Po njunem tačasnem izreku bi vpliv streljanja segal le 200 m visoko. A ta trditev se je kmalu ovrgla, ker so poskusi na italijanskih streliščih dokazali, da sega pretresovanje zraka do 2000 m visoko. Zdaj, ko so na Italijanskem imeli tako dobre uspehe s streljanjem, in ko je celo v avstrijski delegaciji slovenski poslanec dr. Ferjančič vojnege ministra opozarjal na to in zahteval znižanje cene za smodnik, kakor je na Italijanskem, se je začela vlada znova brigati za to stvar. Naročila je zopet zavodu

za vremenska opazovanja na Dunaju, da naj izreče svoje mnenje. Ravnatelj tega zavoda se je torej peljal na Štajersko, in sicer k neki tovarni za železnino blizu Brucka, katera tovarna izdeluje vse priprave za streljanje proti toči in je že vse leto poskušala topiče razne velikosti in cevi razne dolgosti.

Pri strelskih poskusih se je ravnatelj prepričal, da pri strelu skozi dovolj dolgo cev zračni vrtnec silno naglo kvišku leti, skoro kakor krogla iz puške, pri čemur se sliši zvižganje skozi 20—25 sekund. Če se ni naravnost v zrak, ampak po zemlji v kako tarčo streljalo, je zrak na 1000 m daljave raztrgal platno in papir, ki je bil razpet preko tarče, tudi late je zlomil in razmetal. Ravnatelj je torej izrekel svoje mnenje, da bi silna moč zračnega vrtinca utegnila segati v oblake in vplivati, da se ne dela toča, toda kako, se ne more za gotovo izreči iz učenjaškega stališča, ker še ni dognano, zakaj in kako se dela toča. Pretresanje zraka pa sega gotovo 1500—2000 m visoko, torej v oblake.

(Konec sledi.)

stojal iz dveh vrst dvorišč, med katerimi je bilo dvoran in drugih prostorov 3000 in sicer 1500 nad in 1500 pod zemljo. V teh prostorih so bili pokopani svetli krokodili.

Predzgodovinska velikanska posoda.

V kraju Rötho-Geschwitz na Saksonskem v Nemčiji so odkopali v 72 črepinjah predzgodovinski ogromni lonec. Posamezne dele so zopet sestavili v muzeju v Leipzigu. Zopet sestavljena posoda vsebuje 260 l, je visoka 86 cm, njen obseg znaša 242 cm in stena je debela 4 cm. Na severnoamerškem polotoku Labrador živi 150 do 160 vrst raznih ptičev.

Širite „Slov. gospodarja“!